

Opetussuunnitelmamuutokset 1.8.2024 alkaen

Sivistysvaliokunta 28.05.2024 § 62
207/12.00.02/2023

Valmistelu ja lisätiedot Opetuspäällikkö Jarno Ovaska, p. 040 844 1750

Orimattilan perusopetuksen ja lukion paikallisiin opetussuunnitelmiin esitetään seuraavia muutoksia (nrot 1-4) astumaan voimaan 1.8. 2024 alkaen.

Opetussuunnitelmamuutos nro 2 koskien B1-kielen opetusta vuosiluokilla 3-6 ja 7-9 liittyy opetushallituksen muutosmääräykseen OPH-754-2024 / 12.2. 2024, jota perusopetuksen järjestäjä ei voi jättää noudattamatta tai poiketa siitä.

1. Koulujen hyvinvointiohjelma vuosiluokille 7-9 sekä Erkkö-Lukioon

Koulujen hyvinvointityön perusta

Yksiköiden hyvinvointityö pohjautuu perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin sekä lukion opetussuunnitelman perusteisiin. Hyvinvointityön taustalla ovat myös tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, poissaoloihin puuttumisen malli, toimenpideohjelma kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäisemiseksi sekä alueellinen ja Orimattilan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma. Lisäksi OPS muutosmääräyksessä 1.8.2023 korostettiin yhtenäisen perusopetuksen toimintakulttuuria. Tavoitteena on luoda toimintakulttuuria, joka edistää oppimista, osallisuutta, kouluun kiinnittymistä, hyvinvointia ja kestäväää elämäntapaa.

Perusopetuksen tehtävänä on tukea yhteistyössä kotien kanssa lasten ja nuorten oppimista, kehitystä ja hyvinvointia sekä rakentaa heidän myönteistä identiteettiään oppijoina ja oman yhteisön jäsenenä. Myös lukiokoulutuksella on kasvatustehtävä opetustehtävän rinnalla. Hyvinvoinnin näkökulmat ohjaavat kaikkea lukion toimintaa ja jokaisen työtä niin arkisissa kohtaamisissa

kuin osana opetusta. Koulun hyvinvointitehtävä on jokaisen kouluuyhteisön jäsenen vastuulla.

Koulu oppimis- ja kasvuympäristönä

Koulu on kodin rinnalla lasten ja nuorten tärkein elinympäristö. Kouluissa toteutettavilla mielenterveyden edistämistoimilla on tutkimusten mukaan saatu myönteisiä vaikutuksia oppilaiden mielenterveyteen. Koulu on täten otollinen ympäristö kohdistaa kaikille lapsille ja nuorille mielenterveyttä edistäviä interventioita. Hyvinvointitaitojen opettamisen ja harjoittelun tavoitteena on tukea lasten ja nuorten psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista hyvinvointia.

Laaja-alainen oppilaiden/opiskelijoiden hyvinvoinnin tukeminen on yhteisöllistä opiskeluhuoltoa. Vahvistamalla koulussa hyvinvointia tukevaa toimintakulttuuria, huolehditaan oppilaiden ja koko kouluuyhteisön hyvinvoinnista. Koulu on tärkeä minäkäsitykseen vaikuttava kasvu- ja elinympäristö lapselle ja nuorelle. Koulun oppimisympäristöllä ja toimintakulttuurilla on suuri merkitys siihen, millaiseksi hänen käsityksensä itsestä muodostuu.

Oppilaiden ja henkilöstön hyvinvointi kytkeytyvät erottamattomasti toisiinsa. Koulun henkilöstön hyvinvointi vaikuttaa suoraan oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvointiin ja heidän kokemukseensa oppimisestaan ja oppimisympäristöstä. Pedagogisen hyvinvoinnin ytimessä on arjen vuorovaikutus ja tunneilmapiiri, joissa aikuisten malli ja esimerkki ovat erityisen tärkeitä. Hyvinvointitaitojen opettamisesta hyötyy koko kouluuyhteisö. Niiden kautta voidaan vahvistaa koko yhteisön hyvinvointia ja työssä viihtymistä.

Hyvinvointitaitojen opettaminen

Hyvinvointitaitojen opettaminen pohjautuu varhaisen puuttumisen ja ennakoimisen näkökulmiin. Tavoitteena on vahvistaa lasten ja nuorten hyvinvointia opettamalla heille taitoja, jotka kantavat elämässä eteenpäin, tukevat oppimista ja hyvinvointia yksilön ja yhteisön näkökulmasta. Orimattilan peruskouluissa ja toisella asteella tehtävän hyvinvointityön taustalla on ajatus: ”Hyvinvoiva lapsi/nuori oppii”.

Hyvinvointitaidot ovat erottamaton osa oppimista ja koulunkäyntiä. Niitä voi oppia ja opettaa.

Hyvinvointitaitoja ovat kaikki sellaiset taidot ja osaaminen, joiden kautta ihminen vahvistaa elämässä pärjäämistä ja sen mielekkyyttä.

Perusopetuksen ja lukion opetussuunnitelman perusteissa opetuksen ja kasvatuksen keskeisenä tavoitteena on elämäntaitojen laaja-alainen osaaminen. Niiden yhteisenä tehtävänä on lasten ja nuorten ihmisenä kasvamisen tukeminen. Koulu sisältää kaikki inhimillisen elämän ulottuvuudet ja antaa näin hyvän mahdollisuuden hyvinvointitaitojen tietoiseen kehittämiseen ja opettamiseen.

Hyvinvointiopetus osana kiusaamisen vastaista työtä

Koulun turvallisuudesta ja hyvinvoinnista huolehtiminen on osa jokaisen koulussa oppilaiden kanssa työskentelevän työtä. Kiusaamisen ennalta ehkäiseminen ja turvallisuuden edistäminen sisältyvät useisiin kohtiin opetussuunnitelmien perusteissa (arvopohja, laaja-alainen osaaminen, eri oppiaineiden tavoitteet/sisällöt). Kiusaamisen vastaisen työn kivijalan muodostavat koulun toimintakulttuuri, yhteisöllisyyden rakentaminen sekä tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettaminen.

Hyvinvointitaidot ovat ennaltaehkäiseviä mielenterveystaitoja. Ne ovat mm. vahvuustaitoja, tunnetaitoja, läsnäolotaitoja ja vuorovaikutustaitoja. Keskittymällä hyvinvoinnin tukemiseen voidaan tehokkaasti ehkäistä myös muita kiusaamiseen limittyviä ilmiöitä kuten syrjintää, häirintää ja vihapuhetta.

Hyvinvointiopetus Orimattilassa

Orimattilan perusopetuksessa ja toisella asteella opetetaan hyvinvointitaitoja. Hyvinvointiohjelma kattaa lapsen koulupolun alakoulusta toiselle asteelle. Hyvinvointitunnit ovat osa kouluilla tehtävää hyvinvointityötä. Alakoulujen viikoittaisen tunnin nimeksi lasten parlamentti on valinnut Hyvis-tunnin. Yläkouluilla hyvinvointitaitoja harjoitellaan Minä ja meidän luokkamme-tunneilla (MML). Lukiossa hyvinvointitaidot kuuluvat opiskelu- ja elämänhallintataitojen kokonaisuuteen, josta jatkossa käytetään nimeä

hyvinvointitunti. Hyvinvointiopetus kuuluu lisäksi mm. terveystiedon, ympäristöopin, yhteiskuntaopin, uskonnon, elämäkatsomustiedon, psykologian ja oppilaanohjauksen sisältöihin sekä on osa laaja-alaisen osaamisen taitoja. Oppituntien lisäksi tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelu arkisissa tilanteissa on tärkeä osa koulun toimintakulttuuria.

Orimattilan peruskoulujen ja lukion hyvinvointiopetuksen pohjana ovat alueelliset terveyden ja hyvinvoinnin kärjet (HyTe-kärjet). Ne ovat osa alueellista sekä Orimattilan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa.

Hyvinvointituntien sisällöt ovat 1. Osallisuus ja yhteisöllisyys, 2. mielen hyvinvointi, 3. Arjen turvallisuus ja 4. Terveelliset elintavat.

Hyvis- tuntien, Minä ja Meidän luokkamme-tuntien sekä lukion hyvinvointituntien sisältöjä ovat mm. osallisuus, ryhmäytyminen, turvataidot, itsetuntemus, vuorovaikutustaidot, tunnetaidot, vahvuudet, resilienssi, tietoisuustaidot ja terveellisten elintapojen vaikutus hyvinvointiimme.

Hyvinvointiohjelmassa ja hyvinvointiopetuksessa korostetaan turvallisen ryhmän ja ryhmäyttämisen tärkeyttä hyvinvoinnin ja oppimisen näkökulmasta ikätasosta riippumatta. Turvallisen ryhmän rakentaminen ja sen rakentumista vahvistavan vuorovaikutuskulttuurin luominen on tärkeä osa kiusaamisen ehkäisyä päivittäisissä ryhmätilanteissa.

Orimattilan opetuspalvelut ehdottaa, että sivistysvaliokunnan vuonna 2023 hyväksymään hyvinvointiohjelma vuosiluokille 1-6 täydennetään yläkoulun ja lukion päivitettyillä hyvinvointiopetuksen suunnitelmilla muodostaen eheän jatkumon koko koulupolun ajalle Orimattilassa. Päivitetyt sisällöt siirretään sekä perusopetuksen että lukion paikallisiin opetussuunnitelmiin.

Liitteet: HV-työ

MML

Lukion hyvinvointiopetuksen
suunnitelma 14.5. 2024

2. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden muutokset ja täydennykset koskien B1-kielen opetusta vuosiluokilla 3-6 ja 7-9.

Valtioneuvosto julkaisi 24.1. 2023 B1-ruotsin kielen tuntijakoasetuksen, joka astuu voimaan 1.8. 2024. Tuntijakouudistuksen myötä B1-kielen opetusta tulee järjestää perusopetuksen aikana vähintään 7 vuosiviikkotuntia 1.8.2024 alkaen siten, että opetusta on

kaksi vuosiviikkotuntia 6. luokalla

kaksi vuosiviikkotuntia 7. luokalla

kolme vuosiviikkotuntia 8.–9. luokalla.

Opetuksen järjestäjä voi päättää paikallisessa opetussuunnitelmassa, kuinka edellä mainitut kolme vuosiviikkotuntia sijoitetaan 8. ja 9. luokalle.

Tuntijakouudistuksen tavoitteena on edistää toisen kotimaisen kielen ja etenkin B1-ruotsin oppimista ja opetusta sekä lisätä toisen kotimaisen kielen osaamista Kansalliskielistrategian mukaisesti.

Kansalliskielistrategian tavoitteena on ruotsinkielisten palvelujen toimivuuden ja saatavuuden turvaaminen sekä ruotsinkielisen kieliyhteisön elinvoimaisuuden vahvistaminen. Tärkeänä tavoitteena on myös riittävän ruotsin kielen taidon saavuttaminen perusopetuksen aikana, jotta vahvistetaan oppilaan valmiuksia käyttää ruotsin kielen taitoaan monipuolisesti erilaisissa viestintätilanteissa.

B1-kielen opetussuunnitelman perusteet 2024 on julkaistu 12.2.2024 valtakunnallisissa ePerusteissa.

Opetussuunnitelmatyö on tehty vuoden 2023 aikana työryhmässä, jossa on ollut mukana opettajia eri puolilta Suomea sekä suomen- että ruotsinkielisistä kouluista. Työryhmässä ovat olleet mukana myös perusopetuksen kielenopetuksen asiantuntijat.

Opetussuunnitelmatyön pääperiaatteena on ollut, että B1-kielen opetuksen tavoitteita ei lisätä, eikä osaamisen tasoa arvosanoille 5, 7, 8 ja 9 nosteta.

Tavoitteisiin 1–4 liittyviä opetuksen ja oppimisen tavoitteita, keskeisiä sisältöalueita sekä osaamisen tason kuvauksia on päivitetty. Näin ollen myös 6. luokan

lukuvuosiarviointiin ja päättöarviointiin liittyvien tavoitteiden 1–4 osaamisen tason kuvauksiin on tehty muutoksia. Niitä osaamisen tason kuvauksia, jotka liittyvät tavoitteisiin 5–9 ei ole muutettu.

Vuosiluokkien 3–6 ja 7 uudet perusteet siirretään paikalliseen opetussuunnitelmaan sellaisinaan. Opetuksen järjestäjän tulee päättää ja kuvata opetussuunnitelmassaan, mitkä ovat opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt vuosiluokilla 8 ja 9.

Orimattilassa päivitetty sisällöt on viety B1-kielen opetussuunnitelmaan huhtikuussa 2024 käyttöön otettavaksi 1.8. 2024 alkaen.

Uudistus edellyttää muutoksia opetuksen järjestäjän paikalliseen tuntijakoon 1.8.2024 alkaen. Liitteessä kuvataan Orimattilan perusopetuksen osalta paikallisen tuntijaon muutostarpeet.

Liitteet: Muutosmääräys B1_OPH-754-2024
Toinen kotimainen kieli, ruotsi B1-oppimäärät
Tuntijakoehdotus 1.8. 2024

3. Metallitaiturit-valinnaisaine perusopetuksen opetussuunnitelmaan

Orimattilan yhteiskoulun valinnaisainetarjottimelle ehdotetaan uutta puolipitkää valinnaisainetta nimeltä Metallitaiturit. Valinnaisaine sisältyy olemassa oleviin käsityön opetussuunnitelman sisältöihin eikä siten lisää kustannuksia opetuksen järjestämisessä. Puolipitkä valinnaisaine toteutetaan vuosiluokilla 8 ja 9 sekä arvioidaan numeroarvioinnilla.

Metallitaiturit-kurssi antaa valmiuksia ohutlevytekniikoihin, runkorakenteiden suunnitteluun sekä valmistamiseen, metallien taipumisominaisuuden hyödyntämiseen, taonnan perusteisiin, tuotteiden viimeistelyyn ja pinnankäsittelytapoihin. Kurssilla pääsee yhteisten tekniikkaharjoitusten jälkeen soveltamaan opittua oppilaan omiin projekteihin tarpeiden mukaisesti. Valinnaisainekurssi tukee osaamisvajetta metallityötaidoille myöhemmässä työelämässä.

Metallitaiturit-valinnaisaineet oppimiselle on Orimattilan yhteiskoulussa hyvät edellytykset tilojen, välineiden ja materiaalien puolesta. Oppimisympäristöt eivät ainoastaan rajoitu koulun tiloihin, vaan kurssien aikana vierailaan metalliteknologian yrityksissä ja toisen asteen koulutuspaikoissa. Samalla luodaan kuvaa nykyaikaisista tuotannon menetelmistä sekä metallialan alueellisesta ekosysteemistä, jolloin valmiudet jatko-opinto- ja uravalintoihin paranevat.

Liite: Metallitaiturit OPS

4. Erkko-lukion tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma 2024

Erkko-lukion opetussuunnitelmaan (LOPS 2021) ehdotetaan seuraavaa muutosta:

Erkko-lukion opettajakunta ehdottaa lukion Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman päivityksen hyväksymistä 1.8.2024 alkaen.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on Erkko-lukion opetussuunnitelman LOPS2021 liite kohdassa 2.2. Arvoperusta. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma käsiteltiin opettajainkokouksessa 15.5.2024.

Liite: Erkko-lukion Tasa-arvo – ja yhdenvertaisuussuunnitelma 2024

Esittelijä Sivistysjohtaja Mika Silvennoinen

Päätösehdotus

Sivistysvaliokunta hyväksyy perusopetuksen ja lukion opetussuunnitelmamuutokset sekä perusopetuksen tuntijaon 1.8.2024 alkaen.

Päätös Sivistysvaliokunta päätti hyväksyä perusopetuksen ja lukion opetussuunnitelmamuutokset 1-3 sekä perusopetuksen tuntijaon 1.8.2024 alkaen.

Kohta 4 Erkko-lukion Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma siirrettiin käsiteltäväksi seuraavaan kokoukseen.